

" ...

I. Davacının gerekçesi özeti :

1- 1325 sayılı Kanunun görevlerin yürütülmesine ilişkin 4. maddesinde "Milli Savunma Bakanının bu görevleri Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlıkları vasıtasıyla yerine getireceği" hükmü yer almış ve böylece Anayasanın 110. ve 1324 sayılı Kanunun 1. maddesine göre Genelkurmay Başkanlığının idare ve komutasına bağlı bir bütün olan Türk Silâhlı Kuvvetleri aynı zamanda Millî Savunma Bakanlığının emrine ve idaresine verilmiştir.

Şu duruma göre Türk Silâhlı Kuvvetleri ordu disiplinin tek komuta zincirine uymayan iki başlı bir daire haline getirilmekte ve Türk Devlet idaresi sisteminde benzeri olmayan bir düzen kurulmaktadır.

1325 sayılı Kanunun 6. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "işbirliği ve beraberliği" hükmü yeterli iken Türk Silâhlı Kuvvetlerini ayrı ayrı yazarak Milli Savunma Bakanlığı kuruluşu içinde göstermek Kuvvet Komutanlıklarını birer daire haline getirerek Milli Savunma Bakanına bağlamak anlamına gelir. Bu da Anayasanın 110. maddesine açıkça aykırıdır,

2- 1325 sayılı Kanunun 6. maddesinin ikinci fıkrası bu Anayasa dışı niyeti başka bir yönden de ortaya çıkarmaktadır. Bu fıkra ile "Her iki makam - yani Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı - görev ve yetkileri icabı Kuvvet Komutanlıkları ve diğer makamlar ve kurumlarla yaptıkları önemli ve ilgili yazışmalardan karşılıklı olarak birbirlerine bilgi verirler" hükmü getirilmektedir. Şu hükme göre Milli Savunma Bakanı kendi kuruluşu içinde saydığı Kuvvet Komutanlıklarına önemli bir yazıyı, bir emri doğrudan doğruya, kendine bağlı bir daire gibi, Genelkurmay intikal ettirmeden gönderebilecek ve sonradan Genelkurmay Başkanına bilgi verebilecektir.

Bu, bir yandan Türk Devlet idaresi sistemi dışında kalan bir tutumdur, öte yandan askeri yönetime aykırıdır. Sözgelimi Kuvvet Komutanlıkları önemli kimi sorunları Milli Savunma Bakanının buyruğu ve yazısı üzerine ele alacaklar, bundan Genelkurmay Başkanının haberi bile olmayacak, sonradan kendisine Milli Savunma Bakanınca bilgi verilebilecektir. Böyle bir davranış komuta tekliğine ve Ordu disiplinine uymaz.

3- Anayasanın 110. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre Genelkurmay Başkanı Silâhlı Kuvvetlerin komutasından ve görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.

Türk Silâhlı Kuvvetlerini oluşturan Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri bir bütündür ve komutanı Anayasanın 110. maddesi uyarınca Genelkurmay Başkanıdır. Bu demektir ki ordu bir başa ve komuta zinciri disiplinine bağlıdır.

Genelkurmay Başkanının görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumlu olması hükmünden de şu sonuçlar çıkar :

a) Genelkurmay Başkanlığı (Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri) Milli Savunma Bakanının buyruğu altında değildir.

Esas Sayısı:1970/52

Karar Sayısı:1971/46

b) Genelkurmay Başkanlığı (Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri) Milli Savunma Bakanlığına bağlı birer daire veya şube değildir.

c) Kara, Deniz Hava Kuvvetleri aynı zamanda Milli Savunma Bakanlığı emri ve komutasına bağlanarak iki başlı bir ordu zihniyeti yaratılamaz.

Aksine bir tutum Anayasanın 110. maddesi hükmüne aykırı düşer.

4- Anayasa Mahkemesinin 14/4/1966 günlü, 1963/67 - 1966 /19 sayılı ve 10/10/1968 günlü 1967/39-1968/41 sayılı kararları da Anaya-'sasının 110. maddesini böylece yorumlamaktadır. Dâva konusu hükümler bu kararlara da açıkça aykırıdır".